

Het duurzaamheidsbeleid van PNO Media

Lennart van Loenen en Mara Werkman

7 juni 2022

Over dit rapport

Dit rapport is geschreven in opdracht van de VPRO. Het beoordeelt het duurzaamheidsbeleid van PNO Media, het pensioenfonds van medewerkers van de VPRO.

Over Profundo

Met diepgaand en op feiten gebaseerd onderzoek en advies wil Profundo een praktische bijdrage leveren aan een duurzame wereld en sociale rechtvaardigheid. We analyseren internationale grondstofketens, de financiële sector, relevante beleidsontwikkelingen en de impact van bedrijven en financiers op alle duurzaamheidsaspecten. Meer informatie over Profundo is beschikbaar op www.profundo.nl.

Over de auteurs

Dit rapport werd onderzocht en geschreven door Lennart van Loenen en Mara Werkman. Het rapport dient als volgt geciteerd te worden: van Loenen, L en M. Werkman (2022, juni), *Het duurzaamheidsbeleid van PNO Media*, Amsterdam, Nederland: Profundo.

De foto op de voorpagina van het rapport is gemaakt door Albert Hyseni- Unsplash.

Disclaimer

Profundo neemt de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht bij het verzamelen van informatie en het verwerken daarvan in publicaties, maar kan niet garanderen dat deze publicatie volledig is. Profundo neemt geen verantwoordelijkheid voor fouten in de gebruikte bronnen, noch voor veranderingen na de publicatiedatum. Deze publicatie is bedoeld voor informatieve doeleinden en dient niet te worden gelezen als een rapport dat goedkeuringen, verklaringen of garanties van welke aard dan ook verstrekt. Profundo zal geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die voortvloeit uit het gebruik van deze publicatie.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Introductie	2
Hoofdstuk 1 Methodologie	3
1.1 Profiel PNO Media	3
1.2 Opzet beleidsonderzoek	3
1.2.1 Selectie van thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering	3
1.2.2 Geraadpleegde bronnen	4
1.2.3 Toekenning en berekening scores	4
1.3 Vergelijking tussen scores PNO Media en andere pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer	5
Hoofdstuk 2 Resultaten beleidsbeoordeling	6
2.1 Klimaatverandering	6
2.2 Natuur	7
2.3 Olie en gas	8
2.4 Mijnbouw	9
2.5 Transparantie en verantwoording	9
Hoofdstuk 3 Conclusies	11
Bronverwijzingen	13

Lijst van tabellen

Tabel 1	Overzicht laagste, hoogste, en gemiddelde scores in Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022) en scores PNO Media	1
Tabel 2	Geselecteerde duurzaamheidsthema's, risicosectoren en aspecten van de bedrijfsvoering	4
Tabel 3	Kwalificaties behorende bij beleidsscores	5
Tabel 4	Overzicht scores Klimaatverandering	6
Tabel 5	Overzicht scores Natuur	7
Tabel 6	Overzicht scores Olie en gas	8
Tabel 7	Overzicht scores Mijnbouw	9
Tabel 8	Overzicht scores Transparantie en verantwoording	10
Tabel 9	Overzicht laagste, hoogste, en gemiddelde scores in Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022) en scores PNO Media	11

Samenvatting

In dit onderzoeksrapport worden de resultaten besproken van een nulmeting van het duurzaamheidsbeleid van PNO Media op basis van de methodologie die ook wordt gehanteerd in het beleidsonderzoek van de Eerlijke Pensioenwijzer. Tabel 1 geeft een totaaloverzicht van de beleidscores van PNO Media in deze nulmeting in vergelijking met de gemiddelde, laagste en hoogste scores in de meest recente beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer, gepubliceerd in februari 2022. De scores worden weergegeven op een schaal van 1 tot en met 10. Voor de scores van PNO Media en de gemiddelde scores in de Eerlijke Pensioenwijzer wordt steeds met een kleurcode gemarkeerd hoe hoog de scores zijn (dieprood is zeer slecht, diepgroen is uitstekend).

Tabel 1 **Overzicht laagste, hoogste, en gemiddelde scores in Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022) en scores PNO Media**

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verschil met gemiddelde
<i>Thema</i>					
Klimaatverandering	4	2	6	1	-3
Natuur	1	1	3	1	-
<i>Sector</i>					
Mijnbouw	3	2	3	3	-
Olie en gas	5	2	10	2	-3
<i>Bedrijfsvoering</i>					
Transparantie en verantwoording	5	1	7	4	-1

Op basis van deze resultaten kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het beleid van PNO Media scoort slecht (gemiddeld score 2), zowel ten opzichte van de criteria van de gehanteerde methodologie als ten opzichte van de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer;
- PNO Media heeft vrijwel geen beleid voor de thema's klimaatverandering en natuur;
- PNO Media heeft geen sectorspecifiek beleid voor de mijnbouwsector en de olie- en gassector; en
- PNO Media is onvoldoende transparant over verantwoord beleggen.

Introductie

De VPRO is bezig met het verduurzamen van haar organisatie. Eén aspect daarvan is het inzetten op de verduurzaming van de beleggingsportefeuille van PNO Media, het pensioenfonds waarbij medewerkers van de VPRO bij zijn aangesloten. Hiertoe willen medewerkers van de VPRO, samen met andere bij PNO Media aangesloten organisaties, het gesprek aangaan met het bestuur van PNO Media. In deze context is het interessant om te weten hoe duurzaam het beleggingsbeleid en de beleggingen van PNO Media daadwerkelijk zijn.

Dit onderzoek beoordeelt daarom de duurzaamheid van het beleggingsbeleid van PNO Media, volgens dezelfde methode die ook wordt gebruikt in de beleidsonderzoeken voor de Eerlijke Pensioenwijzer (EPW). Zo kan de duurzaamheid van het beleggingsbeleid van PNO Media vergeleken worden met dat van de tien naar deelnemersaantallen grootste Nederlandse pensioenfondsen. Het onderzoek richt zich op de volgende vijf thema's:

- Klimaatverandering;
- Natuur;
- Olie en gas;
- Mijnbouw; en
- Transparantie en verantwoording.

In Hoofdstuk 1 wordt de gehanteerde methodologie nader toegelicht. In Hoofdstuk 2 worden de resultaten van de beoordeling per thema besproken. Hoofdstuk 3 presenteert een overzicht van de belangrijkste conclusies.

1

Methodologie

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen de gehanteerde methodologie uiteengezet.

1.1 Profiel PNO Media

PNO Media is het bedrijfstakpensioenfonds voor de creatieve en digitale sector. Het fonds heeft een belegd vermogen van EUR 7,6 miljard per 31 maart 2022 en ruim 30.000 deelnemers (actieven en pensioengerechtigden).¹

PNO Media besteedt het beheer van de beleggingsportefeuille uit aan Hermes EOS. Deze internationale dienstverlener voert namens PNO Media engagement met bedrijven waarin PNO Media belegt.²

1.2 Opzet beleidsonderzoek

Het doel van deze beoordeling is om in kaart te brengen hoe duurzaam het beleggingsbeleid van PNO Media is, enerzijds ten opzichte van breed gedragen internationale standaarden voor duurzaamheid en verantwoord beleggen, en anderzijds ten opzichte van het beleid van de Nederlandse pensioenfonds die zijn opgenomen in de Eerlijke Pensioenwijzer (EPW). De Eerlijke Pensioenwijzer is een initiatief van vijf Nederlandse maatschappelijke organisaties dat het duurzaamheidsbeleid en de beleggingspraktijk van de tien naar deelnemersaantallen grootste Nederlandse bedrijfstakpensioenfonds beoordeelt en vergelijkt.¹

In deze beoordeling is daarom gebruik gemaakt van de *Fair Finance Guide Methodology* (FFG-methode), dezelfde methode die ook gebruikt wordt bij het beleidsonderzoek voor de Eerlijke Pensioenwijzer (EPW). De FFG-methode is door Profundo in samenwerking met *Fair Finance International* (FFI) ontwikkeld, en kan worden toegepast om het beleggings- en kredietbeleid te beoordelen van financiële instellingen zoals verzekeraars, bankgroepen en pensioenfonds. De FFG-methode wordt periodiek geactualiseerd: de laatste versie is gepubliceerd in oktober 2021.³ De volledige Engelstalige methodologie is publiek toegankelijk op de website van *Fair Finance International*.

1.2.1 Selectie van thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering

Tabel 2 geeft een overzicht van de duurzaamheidsthema's, risicosectoren en aspecten van de bedrijfsvoering die in dit beleidsonderzoek zijn beoordeeld. Voor de nulmeting zijn dezelfde 21 thema's geselecteerd die aan bod zijn gekomen in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

¹ De deelnemende organisaties in de Eerlijke Pensioenwijzer zijn Amnesty International, Milieudefensie, Oxfam Novib, PAX en World Animal Protection (WAP).

Tabel 2 Geselecteerde duurzaamheidsthema's, risicosectoren en aspecten van de bedrijfsvoering

Duurzaamheidsthema	Risicosector	Aspect van de bedrijfsvoering
Klimaatverandering	Mijnbouw	Transparantie en verantwoording
Natuur	Olie en gas	

1.2.2 Geraadpleegde bronnen

In het beleidsonderzoek voor de Eerlijke Pensioenwijzer worden doorgaans alleen bronnen gebruikt die publiek beschikbaar zijn op de website van de pensioenfondsen zelf. Diezelfde aanpak is gehanteerd in dit onderzoek. De bestudeerde documenten zijn in de eerste plaats de beleidsstukken van PNO Media zelf, zoals het Beleid Verantwoord Beleggen.⁴ Daarnaast zijn ook relevante beleidsstukken en rapportage van Hermes EOS, de externe vermogensbeheerder en engagementpartner van PNO Media, meegenomen in de beoordeling wanneer PNO Media daar op de eigen website naar heeft verwezen.

1.2.3 Toekenning en berekening scores

In de FFG-methode zijn voor ieder van de in de Tabel 2 genoemde duurzaamheidsthema's, risicosectoren en aspecten van de bedrijfsvoering een aantal "elementen van een goed beleid" opgenomen ("beoordelingselementen"). Deze beoordelingselementen zijn geformuleerd als principes waaraan bedrijven zich zouden moeten houden, en zijn afgeleid van internationale standaarden, zoals verdragen, richtlijnen, keurmerken en gedragscodes. Van pensioenfondsen die maatschappelijk verantwoord (willen) beleggen mag verwacht worden dat ze deze breed gedragen internationale verdragen, standaarden en initiatieven naleven of toepassen bij het beleggen van pensioenpremies. Bij de beoordeling van het beleid van een pensioenfonds wordt voor elk beoordelingselement nagegaan of het beleid voldoet aan de criteria van de FFG-methode. Hierbij zijn er drie opties:

- Wanneer het pensioenfonds geen beleid heeft dat voldoet aan de criteria van het beoordelingselement worden geen punten toegekend (score 0);
- Wanneer een pensioenfonds beleid heeft dat in enige mate voldoet aan de criteria van de FFG-methode wordt een halve punt toegekend (score 0,5); of
- Wanneer een pensioenfonds beleid heeft dat volledig voldoet aan de criteria van de FFG-methode wordt een volledige punt toegekend (score 1).

Wanneer een beoordelingselement niet relevant is voor PNO Media, wordt in plaats van een score "n.a." (*not applicable*) ingevuld. Het beoordelingselement wordt dan niet meegeteld in de totale score voor het thema.

Als het beleid voor alle elementen in een duurzaamheidsthema, risicosector of aspect van de bedrijfsvoering zijn beoordeeld, worden alle elementscores bij elkaar opgeteld en gedeeld door het totale aantal beoordelingselementen in het thema. Deze score wordt vervolgens uitgedrukt als een rapportcijfer tussen 1 en 10, met de kwalificaties zoals gedefinieerd in Tabel 3.

Tabel 3 **Kwalificaties behorende bij beleidsscores**

Score	Kwalificatie	Score	Kwalificatie
10	Uitstekend	5	Twijfelachtig
9	Zeer goed	4	Onvoldoende
8	Goed	3	Ruim onvoldoende
7	Ruim voldoende	2	Slecht
6	Voldoende	1	Zeer slecht

1.3 **Vergelijking tussen scores PNO Media en andere pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer**

Naast het beoordelen van het duurzaamheidsbeleid van PNO Media op basis van de FFG-methode, is het doel van dit onderzoek om een vergelijking te maken tussen het beleid van PNO Media en de andere pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer. In de bespreking van de resultaten in Hoofdstuk 2 wordt daarom ook geanalyseerd hoe PNO Media scoort ten opzichte van de meest recente beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022). Per duurzaamheidsthema, risicosector en aspect van de bedrijfsvoering wordt een vergelijking gemaakt tussen de beleidsscore van PNO Media en de gemiddelde score in de Eerlijke Pensioenwijzer. Ook worden de laagste en hoogste scores in de Eerlijke Pensioenwijzer gegeven, om aan te geven of het beleid van PNO Media meer in de buurt ligt van de koplopers of van de achterblijvers.

Bij het laatste beleidsonderzoek voor de Eerlijke Pensioenwijzer is gebruik gemaakt van dezelfde versie van de FFG-methode, gepubliceerd in oktober 2021.

2

Resultaten beleidsbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de nulmeting besproken. Hierbij wordt per thema, sector of aspect van de bedrijfsbeoordeling een vergelijking gemaakt tussen de score van PNO Media en de gemiddelde, hoogste en laagste scores in de laatste update van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022). Voor de scores van PNO Media en de gemiddelde scores in de Eerlijke Pensioenwijzer wordt steeds met een kleurcode gemarkeerd hoe hoog de scores zijn (dieprood is zeer slecht, diepgroen is uitstekend).

2.1 Klimaatverandering

Tabel 4 geeft een overzicht van de score van PNO Media voor het thema Klimaatverandering in deze beoordeling, alsmede de laagste, hoogste, en gemiddelde scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

Tabel 4 **Overzicht scores Klimaatverandering**

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verskil met gemiddelde
Klimaatverandering	4	2	6	1	-3

De score van PNO Media voor het thema Klimaatverandering is 1 (zeer slecht). Dit is drie punten lager dan het gemiddelde in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer en vijf punten lager dan de hoogste score (ABP). PNO Media scoort bovendien lager dan de laagste score in de Eerlijke Pensioenwijzer. PNO Media scoort punten voor één beoordelingselement door het toepassen van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen in het beleggingsbeleid.

Verder heeft PNO Media enige punten gescoord omdat Hermes Investment Management en EOS lid zijn van *Climate Action 100+*, een engagementinitiatief dat de grootste uitstoters aanspoort hun uitstoot te rapporteren en terug te brengen.

Ten aanzien van de beleggingen van PNO Media ontbreekt:

- Voldoende informatie over de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille;
- Een doelstelling om de uitstoot van de portefeuille terug te brengen in lijn met een 1.5-graden scenario;
- Rapportage over klimaatrisico's en impacts in lijn met de aanbevelingen van de *Taskforce on Climate-related Financial Disclosures* (TCFD);
- Beleid voor het aansporen van bedrijven om over te stappen van het gebruik van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie;
- Beleid voor het afbouwen of uitsluiten van investeringen in steenkoolmijnbouw en kolengestookte energieproductie;
- Beleid voor het afbouwen of uitsluiten van investeringen in de extractie van (teerzand)olie en gas;

- Beleid voor het afbouwen of uitsluiten van investeringen in fossiele energieproductie in het algemeen;
- Beleid tegen het omzetten van veengronden en gebieden met hoge koolstofvoorraden in landbouwgrond;
- Minimumcriteria voor de verantwoorde productie van biomassa en het gebruik van CO2-compensatie door bedrijven; en;
- De verwachting dat bedrijven ketenverantwoordelijkheid nemen door het opnemen van klimaatcriteria in hun contracten met onderaannemers en toeleveranciers.

2.2 Natuur

Tabel 5 geeft een overzicht van de score van PNO Media voor het thema Natuur, alsmede de laagste, hoogste, en gemiddelde scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

Tabel 5 Overzicht scores Natuur

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Vershil met gemiddelde
Natuur	1	1	3	1	-

De score van PNO Media voor het thema Natuur is 1 (zeer slecht). Dit gelijk aan de gemiddelde score voor de meest recente beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer en twee punten lager dan de hoogste score (Pensioenfonds Detailhandel).

Relevant natuurbeleid heeft PNO Media niet. Zo ontbreekt onder meer de verwachting dat bedrijven waarin PNO Media belegt:

- Voorkomen dat hun bedrijfsactiviteiten negatieve impacts hebben op kwetsbare en beschermde natuurgebieden, zoals *High Conservation Value* (HCV) gebieden, gebieden die vallen onder categorie I-IV van de *International Union for the Conservation of Nature* (IUCN), gebieden op de Werelderfgoedlijst van UNESCO en draslanden die vallen onder de Ramsarconventie;
- Voorkomen dat er negatieve impact is op diersoorten die op de IUCN *Red List of Threatened Species* staan;
- Bij handel in bedreigde planten- en diersoorten handelen in overeenstemming met de CITES-condities, of handel in zulke planten- en diersoorten vermijden;
- Bij de productie van- of handel in genetisch materiaal of genetisch gemodificeerde organismen handelen in overeenstemming met de richtlijnen van het VN Biodiversiteitsverdrag, de daaraan gerelateerde Bonn-richtlijnen en het Nagoya-protocol, en het protocol van Cartagena;
- De introductie van invasieve soorten in ecosystemen voorkomen;
- Effectrapportages uitvoeren om de effecten op de lokale waterbeschikbaarheid te meten in gebieden die kampen met waterschaarste, en uitgebreide maatregelen nemen om negatieve impacts op de beschikbaarheid van water voor lokale gemeenschappen en ecosystemen te voorkomen en te verminderen;
- Milieueffectrapportages uitvoeren bij grote projecten om de impact op biodiversiteit te meten; en
- Ketenverantwoordelijkheid nemen door natuurcriteria op te nemen in hun inkoopbeleid en/of in hun contracten met onderaannemers en toeleveranciers.

2.3 Olie en gas

Tabel 6 geeft een overzicht van de score van PNO Media voor de sector Olie en gas, alsmede de laagste, hoogste, en gemiddelde scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

Tabel 6 Overzicht scores Olie en gas

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verskil met gemiddelde
Olie en gas	5	2	10	2	-3

Het beleid van PNO Media voor de olie- en gasindustrie scoort een 2 (slecht). Dit is drie punten lager dan de gemiddelde score in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer en acht punten lager dan de hoogste score (ABP en PME). ABP en PME hebben aangekondigd te stoppen met beleggen in olie en gas en behalen in de laatste beoordeling van de Eerlijke Pensioenwijzer daarom de maximale score. PNO Media heeft geen beleid om investeringen in de olie- en gasindustrie af te bouwen of uit te sluiten. Van financiële instellingen die nog wel in de olie- en gasindustrie blijven beleggen, kan verwacht worden dat zij gedegen beleid hebben om negatieve sociale en milieu-impacts van de olie- en gasindustrie te beperken.

PNO Media heeft echter geen specifiek beleid voor de olie- en gasector en scoort met het eigen beleid alleen voor het toepassen van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, die criteria bevatten voor arbeidsrechten, mensenrechten, corruptie en ketenverantwoordelijkheid. Verder scoort PNO Media punten voor het engagementbeleid van Hermes EOS met betrekking tot duurzaamheidsverslaglegging door bedrijven in de olie- en gasindustrie. Eén van de korte termijndoelen van dat beleid is dat bedrijven daarbij gebruik gaan maken van de rapportagekaders van het *Global Reporting Initiative (GRI)*, de *Sustainability Accounting Standards Board (SASB)*, en de *Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)*.

Ten aanzien van de olie- en gasbedrijven waarin PNO Media belegt ontbreekt verder onder meer de verwachting dat zij:

- Negatieve impacts op beschermde en kwetsbare natuurgebieden voorkomen (zie paragraaf 2.2);
- Het risico op ongelukken beheersen door gebruik te maken van de best beschikbare technologieën en een gedegen draaiboek voor crisissituaties te hebben;
- Geen olie- en gasprojecten beginnen in gebieden waar de gevolgen van een ongeluk onbeheersbaar zouden zijn;
- De productie van het afval dat ontstaat bij olie- en gaswinning beperken, met name het affakkelen van aardgas;
- Conflicten over landrechten voorkomen en het recht op vrije, vooraf geïnformeerde instemming (*free, prior and informed consent – FPIC*) van de lokale bevolking respecteren;
- De *Voluntary Principles on Security and Human Rights* voor de bescherming van hun medewerkers en werkplek volgen;
- Geen olie en gas winnen uit controversiële bronnen, zoals teerzandolie, schalieolie en gas, en olie en gas uit het Noordpoolgebied;
- Geen nieuwe olie- en gasexploratie uitvoeren;
- Geen nieuwe olie- en gasinfrastructuur, zoals pijpleidingen, aanleggen; en
- Ketenverantwoordelijkheid nemen door sociale en milieucriteria op te nemen in contracten met onderaannemers en toeleveranciers.

2.4 Mijnbouw

Tabel 7 geeft een overzicht van de score van PNO Media voor de sector Mijnbouw, alsmede de laagste, hoogste, en gemiddelde scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer.

Tabel 7 Overzicht scores Mijnbouw

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verskil met gemiddelde
Mijnbouw	3	2	3	3	-

Het mijnbouwbeleid van PNO Media scoort een 3 (ruim onvoldoende). Dit is gelijk aan de gemiddelde score in de meest recente beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer en gelijk aan de hoogste score (BPL Pensioen, Pensioenfonds Detailhandel, PH&C, PME en PMT). PNO Media heeft geen specifiek beleid voor de mijnbouwsector en scoort met het eigen beleid alleen voor het toepassen van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, die criteria bevatten voor arbeidsrechten, mensenrechten, corruptie en ketenverantwoordelijkheid.

PNO Media scoort daarnaast enige punten op basis van het beleid van de externe vermogensbeheerder Hermes EOS, dat van mijnbouwbedrijven verwacht dat ze de principes van de *International Council on Metals and Mining (ICMM)* volgen met betrekking tot vervuiling en de behandeling van mijnbouwafval.

Verder scoort PNO Media punten voor het engagementbeleid van Hermes EOS met betrekking tot duurzaamheidsverslaglegging door bedrijven in de olie- en gasindustrie. Eén van de korte termijndoelen van dat beleid is dat bedrijven daarbij gebruik gaan maken van de rapportagekaders van het *Global Reporting Initiative (GRI)*, de *Sustainability Accounting Standards Board (SASB)*, en de *Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)*.

Ten aanzien van de mijnbouwbedrijven waarin PNO Media belegt ontbreekt verder onder meer de verwachting dat zij:

- Negatieve impacts op beschermde en kwetsbare natuurgebieden voorkomen (zie paragraaf 2.2);
- Geen mijnbouwafval in rivieren en andere waterlichamen lozen;
- Conflicten over landrechten voorkomen en het recht op vrije, vooraf geïnformeerde instemming (*free, prior and informed consent – FPIC*) van de lokale bevolking respecteren;
- De *Voluntary Principles on Security and Human Rights* voor de bescherming van hun medewerkers en werkplek volgen;
- Niet betrokken zijn bij de productie van- en handel in conflictmineralen;
- Niet betrokken zijn bij steenkoolmijnbouw en de ontwikkeling van nieuwe kolenmijnen;
- Niet betrokken zijn bij controversiële mijnbouwpraktijken, zoals bergtopmijnbouw en de winning van asbest en uranium; en
- Ketenverantwoordelijkheid nemen door sociale en milieucriteria op te nemen in contracten met onderaannemers en toeleveranciers.

2.5 Transparantie en verantwoording

Tabel 8 geeft een overzicht van de score van PNO Media voor Transparantie en verantwoording, alsmede de laagste, hoogste, en gemiddelde scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

Tabel 8 Overzicht scores Transparantie en verantwoording

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verskil met gemiddelde
Transparantie en verantwoording	5	1	7	4	-1

De score van PNO Media voor Transparantie en verantwoording is 4 (onvoldoende). Dit is één punt lager dan het gemiddelde in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer en drie punten lager dan de hoogste score (PMT). PNO Media heeft wel een beleidsraamwerk opgesteld voor verantwoord beleggen en beschrijft daarin welke thema's belangrijk zijn in hun beleggingsbeleid en welke instrumenten worden ingezet (engagement, uitsluiting, etc.) om het beleid te implementeren. PNO Media publiceert ook een lijst met bedrijven en landen waarin het belegt. Er is echter geen overzicht van hoeveel PNO Media in de verschillende landen en bedrijven belegt. Wel publiceert PNO Media een lijst met bedrijven die zijn uitgesloten van investering, inclusief de reden voor uitsluiting. PNO Media is verder ook transparant over de externe vermogensbeheerder.

Gedeeltelijke punten zijn toegekend voor duurzaamheidsverslaggeving, omdat PNO Media weliswaar geen duurzaamheidsverslag publiceert, maar wel de verslagen over verantwoord beleggen van de engagementmanager (Hermes EOS). Verder neemt PNO Media ESG-criteria mee in de beoordeling van externe vermogensbeheerders. Er is echter geen informatie over de wijze waarop PNO Media monitort of de engagement- en stempraktijk van de externe vermogensbeheerder in lijn is met het beleid van PNO Media zelf.

Qua transparantie ontbreekt verder onder meer:

- Externe verificatie van de implementatie van het verantwoord beleggingsraamwerk;
- Een gedetailleerde specificatie van de regionale en sectorale opbouw van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld in een uitsplitsing van de portefeuille per regio, omvang en sector;
- Een duurzaamheidsrapport dat is opgesteld in volgens de rapportagestandaarden van het *Global Reporting Initiative* (GRI), en dat door een externe partij is geverifieerd;
- Verslaggeving over discussies met maatschappelijke organisaties en andere externe belanghebbenden;

Op het gebied van verantwoording ontbreekt het bovendien aan:

- Een klachtenmechanisme voor mensen of gemeenschappen die negatieve gevolgen hebben ondervonden van bedrijfsactiviteiten waarbij PNO Media via haar beleggingen bij betrokken is; en
- Een toezegging om te goeder trouw mee te werken met externe klachtenmechanismen voor mensen en gemeenschappen die negatieve gevolgen hebben ondervonden van bedrijfsactiviteiten waarbij PNO Media via haar beleggingen bij betrokken is, zoals bijvoorbeeld het Nationaal Contactpunt van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen.

3

Conclusies

Tabel 9 geeft een overzicht van de scores van PNO Media in deze beoordeling, in vergelijking met de scores in de laatste beleidsupdate van de Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022).

Tabel 9 **Overzicht laagste, hoogste, en gemiddelde scores in Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022) en scores PNO Media**

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	Eerlijke Pensioenwijzer (februari 2022)			PNO Media	
	Gemiddelde score	Laagste score	Hoogste score	Score	Verschil met gemiddelde
<i>Thema</i>					
Klimaatverandering	4	2	6	1	-3
Natuur	1	1	3	1	-
<i>Sector</i>					
Mijnbouw	3	2	3	3	-
Olie en gas	5	2	10	2	-3
<i>Bedrijfsvoering</i>					
Transparantie en verantwoording	5	1	7	4	-1

Op basis van deze resultaten kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- **Het beleid van PNO Media scoort slecht, zowel ten opzichte van de criteria van de gehanteerde methodologie als ten opzichte van de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer**

De gemiddelde score voor alle vijf thema's en sectoren is afgerond 2 (slecht). Dit is lager dan de afgeronde gemiddelde score van de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer, die zelf ook al onvoldoende is. Daarmee scoort het beleid van PNO Media zowel slecht in absolute zin, ten opzichte van de criteria van de FFG-methode, als in relatieve zin, ten opzichte van andere pensioenfondsen.

- **PNO Media heeft vrijwel geen beleid voor de thema's klimaatverandering en natuur.**

PNO Media heeft vrijwel geen beleid om de klimaatimpact van de beleggingen te beperken. PNO Media loopt hierin achter op de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer. Waar vrijwel alle pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer inmiddels beleid hebben geformuleerd om te stoppen met beleggen in de meest schadelijke fossiele energiebronnen, zoals steenkool en teerzandolie – en sommige pensioenfondsen zelfs helemaal zijn gestopt met beleggingen in de fossiele industrie – ontbreekt zulk beleid bij PNO Media volledig. Daarnaast is de transparantie over de CO2-uitstoot van de beleggingsportefeuille ondermaats en ontbreekt een strategie om de uitstoot van de portefeuille in lijn te brengen met een klimaatscenario van maximaal 1,5 graden opwarming.

Voor het thema natuur heeft PNO Media zelfs geen enkel beleid. Het ontbreekt volledig aan beleid rondom de impact op beschermde en kwetsbare gebieden, watergebruik, biodiversiteit, en verwachtingen over hoe bedrijven met beschermde planten- en diersoorten en genetisch materiaal moeten omgaan. Dit is vergelijkbaar met de scores van de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer, bij wie het natuurbeleid ook nog steeds zeer onderontwikkeld is.

- **PNO Media heeft geen sectorspecifiek beleid voor de mijnbouwsector en de olie- en gasector**

Wanneer een pensioenfonds besluit in een bepaalde sector te beleggen, mag worden verwacht dat het pensioenfonds concrete criteria of verwachtingen opstelt voor bedrijven om grote sociale en milieurisico's in die sector te mitigeren. Zulk sectorspecifiek beleid ontbreekt bij PNO Media. PNO Media scoort wel enige punten voor deze sectoren, maar dit is vooral te danken aan beleid van de externe vermogensbeheerder en het toepassen van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen in het beleggingsbeleid, die algemene criteria bevatten voor onder andere mensenrechten, arbeidsrechten, belasting, en corruptie. Verder ontbreekt enig eigen beleid om mijnbouw- en olie- en gasbedrijven aan te sporen negatieve impacts op mens en milieu te beperken. Ook ontbreekt beleid tegen het beleggen in controversiële praktijken in deze sectoren, zoals de winning van steenkool, teerzandolie, en olie en gas uit het Noordpoolgebied.

- **PNO Media is onvoldoende transparant over verantwoord beleggen**

PNO Media scoort lager dan de pensioenfondsen in de Eerlijke Pensioenwijzer voor transparantie en verantwoording. Hoewel het pensioenfonds verslag doet van een aantal zaken, zoals de namen van bedrijven en landen waarin het belegt, de bedrijven die zijn uitgesloten van investering, en de namen van een aantal bedrijven waarmee engagement wordt gevoerd, is deze informatie vaak onvolledig. Zo is er geen informatie over de belegde bedragen, geen uitsplitsing van de beleggingsportefeuille naar regio en sector, en worden met betrekking tot engagement met bedrijven slechts een aantal "*highlights*" besproken, in plaats van een uitgebreid overzicht. Ook ontbreekt een klachtenmechanisme dat open is voor mensen die negatieve gevolgen hebben ondervonden van activiteiten waarbij PNO Media via de beleggingen bij betrokken is.

Bronverwijzingen

- 1 PNO Media, (2022, mei), *Kwartaalbericht 1e Kwartaal 2022*, p. 1;
PNO Media (2021, juni), *PNO Media Jaarverslag 2020*, p.6.
- 2 PNO Media (n.d.), "Externe vermogensbeheerders/samenwerkingspartners", online: <https://pnomedia.nl/zo-beleggen-wij/waarin-we-beleggen/externe-vermogensbeheerders-samenwerkingspartners>, gezien in mei 2022.
- 3 Laplane, J. en L. van Loenen (2021, oktober), *Fair Finance Guide International Methodology 2021*, Amsterdam, Nederland: Profundo.
- 4 PNO Media (2020, mei), *Beleid Verantwoord beleggen PNO Media*, online: <https://pnomedia.nl/uploads/files/downloads/beleggingsbeleid.pdf>, gezien in juni 2022.